

Nullvisjon for selvmord

- Forplikter til bred samfunnsinnsats

Per Halvorsen
journalist

Nora Skjerdingsstad
redaksjonssekretær

– Uten en nullvisjon risikerer vi å slå oss til ro med at selvmord er noe som skjer uansett. Nå forplikter vi oss til bred samfunnsinnsats i håp om å få selvmordstallene ned.

Det sa helse- og omsorgsminister Bent Høie til Tidsskrift for Norsk psykologforening da regjeringen lansert den nye handlingsplanen for forebygging av selvmord 10. september.

I deler av fagmiljøet i psykisk helsevern har nullvisjonen for forebygging av selvmord møtt motbør siden den ble presentert første gang før sommerferien. Det er blant annet blitt hevdet at forventningene om å avverge selvmord vil kunne utløse antiterapeutiske sikringstiltak som uhensiktsmessig bruk av tvang.

– Det er jo en alvorlig innvending, men å hindre feil tvangsbruk må vi jobbe med på andre arenaer. Det er ingen grunn for at vi ikke kan jobbe for en nullvisjon for selvmord på samfunnsnivå, sa Høie.

Skepsisen blant enkelte faggrupper i helsevesenet skyldes at de ikke er oppmerksomme nok på at nullvisjonen er en samfunnsvisjon

Samfunnsansvar

Han mener at skepsisen blant enkelte faggrupper i helsevesenet skyldes at de ikke er oppmerksomme nok på at nullvisjonen er en samfunnsvisjon.

– Nå erkjenner vi at selvmord først og fremst er et samfunnsansvar, ikke et individuelt ansvar.

I det ligger det en forpliktelse til bred samfunnsinnsats for å forebygge at folk tar livet av seg.

Forebyggingsansvaret strekker seg langt utenfor helsevesenets grenser, sa helseministeren da han lanserte handlingsplanen sammen med statsminister Erna Solberg, samferdselsminister Knut Arild Hareide og kunnskaps- og integreringsminister Guri Melby.

Kartleggingssystem

Et av tiltakene i handlingsplanen er å etablere et nasjonalt system for å kartlegge de bakenforliggende årsakene til hvert enkelt selvmord, uavhengig av om personene har hatt kontakt med hjelpeapparatet.

– Kartleggingen vil gi grunnlag for tiltak som kan bidra til å forebygge nye selvmord på samfunnsnivå, ikke bare i helse- og omsorgstjenesten, sa Høie.

Statens vegvesen er inspirator for tenkningen. Der blir analyser av hver enkelt dødsulykke i trafikken brukt for å bedre trafikk sikkerheten. Arbeidsmetoden ble innført som en del av nullvisjonen for døde i trafikken fra 2002. Siden den gang er det oppnådd en kraftig reduksjon i antall dødsfall på veiene.

Digital helsestasjon

Høie sa at det ligger en forpliktelse i handlingsplanen om å bygge ut det psykiske helsetilbudet både i første- og andrelinjetjenesten. Regjeringen vil blant annet spre Rask psykisk helsehjelp til flere kommuner og gjøre helsestasjons- og skolehelsetjenesten tilgjengelig på digitale flater.

Regjeringen lover også skjerpede rutiner for oppfølging av pasienter som blir utskrevet fra døgnenheter. Rutinene vil få plass i nye nasjonale retningslinjer for forebygging av selvmord i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling. Retningslinjene skal etter planen være ferdige i løpet av året.

Helseforetakene oppfordres til å ta i bruk sensortechnologi som gir direkte melding til vaktrommet slik at personalet kan handle raskt ved endringer i pasientens pust, søvnrytme og tilstedeværelse.